

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΓΙΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Προκειμένου να ελέγξει τον Βαλκανικό Διάδρομο του νεο-οθωμανισμού της η Τουρκία του Ερντογάν επιχειρεί να ενοποιήσει τους Μουσουλμάνους με συνεκτικό δεσμό το Ισλάμ και την οθωμανική κληρονομιά τους. Έτσι αγιογραφεί συστηματικά την Οθωμανική Αυτοκρατορία την οποία παρουσιάζει σαν δύναμη ειρήνης και ανοχής, πολιτισμού και κοινής ευημερίας. Αυτήν την εικόνα διαχέει στη διεθνή επιστημονική κοινότητα η οποία πρόθυμα την τεκμηριώνει έναντι πλουσιοπάροχης φιλοξενίας. Επί παραδείγματι τέλη Σεπτεμβρίου 2010 εβδομήντα οθωμανολόγοι από 30 περίπου κράτη συγκρότησαν διεθνές επιστημονικό συμπόσιο στο τουρκικό Πανεπιστήμιο του Μπίλετικ. Ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου δήλωσε: «Όλοι οι οθωμανολόγοι συμμερίζονται την άποψη ότι οι δυτικοί ιστορικοί υπήρξαν μεροληπτικοί και παρερμήνευσαν την οθωμανική ιστορία. Αλλά οι μελέτες δείχνουν ότι οι ισχυρισμοί αυτοί δεν είναι αλήθεια. Φέρνοντας σε επαφή επιστήμονες από πολλές χώρες, θέλουμε να κάνουμε τα πρώτα βήματα για να ξαναγραφεί η Οθωμανική Ιστορία».

Μετά ένα μήνα, τον Οκτώβριο 2010, υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας Ιβανώφ διεξάγεται στην Ακαδημία Επιστημών και Τεχνών των Σκοπίων το 4^ο Διεθνές Συνέδριο Ισλαμικού Πολιτισμού στα Βαλκάνια. Τη διοργάνωση έχει το Κέντρο Ερευνών της Ισλαμικής Ιστορίας, Τέχνης και Πολιτισμού με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Θέματα: οι διαδικασίες ανάπτυξης του ισλαμικού πολιτισμού, η πολυπολιτισμική συνύπαρξη, τα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα, η ισλαμική κληρονομιά της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας, της τέχνης, της γλώσσας, της λογοτεχνίας κ.ά. Στις 19 Οκτωβρίου 2011, πραγματοποιείται στα Σκόπια το 7^ο Διεθνές Συνέδριο για τον Κεμάλ Ατατούρκ υπό την αιγίδα των Προέδρων των δύο χωρών. Συμμετέχει ο Αντιπρόεδρος Arinc.

Βέβαια οι στόχοι και τα εγκωμιαστικά συμπεράσματα των Συνεδρίων αναιρούν την ιστορική πραγματικότητα. Ο Κεμάλ κατήργησε την Οθωμανική Αυτοκρατορία και το Χαλιφάτο, εγκαθίδρυσε κοσμικό Κράτος αντίθετο προς το Ισλάμ και εξόντωσε τους χριστιανικούς πληθυσμούς. Επί αιώνες ενωρίτερα υπό τον Σουλτάνο και Χαλίφη του Ισλάμ οι Οθωμανοί εξισλάμιζαν βίαια και σφαγιάζαν τους «Άπιστους» Χριστιανούς. Δεν χρειάζονταν καμιά αφορμή ούτε εξέγερση για να χύσουν το αίμα των «Απίστων». Απόδειξη η Θεσσαλονίκη. Σε περίοδο «ειρηνική» κατά τον 18^ο αιώνα οι Γενίτσαροι έσφαζαν Θεσσαλονικείς επί πενήντα συνεχή χρόνια. Την τρομοκρατία περιγράφουν οι Ενετοί Πρόξενοι σε αναφορές τους, τις οποίες ο Κωνσταντίνος Δ. Μέρτζιος βρήκε στα Αρχεία της Βενετίας τις μετέφρασε και δημοσίευσε το 1947.¹

Παρατίθενται ενδεικτικά οι εξής αναφορές από τη Θεσσαλονίκη:

- 24 Ιουνίου 1751: *«Η πόλις περιέρχεται, ημέραν προς ημέραν, εις κατάστασιν χειροτέραν από βάρβαρον εξ αιτίας του μεγάλου αριθμού των Γενιτσάρων, οι οποίοι δεσπόζουν και χαίρουν ασυδοσίας δι' οιονδήποτε κακούργημα διαπράττουν. Δια μίαν σαλάταν φονεύουν άνθρωπον»*.*9 Σεπτεμβρίου 1770: *«Δεν παρέρχεται ημέρα που να μη κακοποιούνται οι ατυχείς Έλληνες. Αι ταραχαί εξακολουθούν και θα ενταθούν ακόμη περισσότερον με την επιστροφή των Γενιτσάρων»*.

¹ Κωνσταντίνος Δ. Μέρτζιος, *Μνημεία Μακεδονικής Ιστορίας*, Ε.Μ.Σ 1947, β' έκδοση 2007.

- 8 Νοεμβρίου 1770: «Οι δυστυχείς Έλληνες ραγιάδες είναι τόσον εξητλημένοι και εξησθενημένοι από τας συχνάς καταναγκαστικές εισφοράς ώστε δεν γνωρίζω πώς θα τα καταφέρουν. Εκ περισσού έχουν και τας καθημερινάς ενοχλήσεις των Γενιτσάρων».
- 20 Ιανουαρίου 1771: «Εξακολουθούμεν να ζώμεν εν συνεχεί αγωνία εξ αιτίας της αχαλινώτου διαγωγής των Γενιτσάρων. Είμεθα τώρα εις την διάκρισίν των και ο Θεός να μας σώση».
- 1788: «Οι Γενίτσαροι είναι μικροί δεσπότες και κάμνουν παντός είδους παρεκτροπές. Ενίοτε, ευρισκόμενοι εις κατάστασιν μέθης, φονεύουν Έλληνας ή Εβραίους έτσι απλώς για γούστο ή για να δοκιμάσουν το μπαρούτι τους. Άλλοι διαπράττουν φόνους εκ προμελέτης».

Μυριάδες γυναικόπαιδα της Μακεδονίας κατά την Εθνεγερσία του 1821 πουλήθηκαν στα σκλαβοπάζαρα, εξισλαμίσθηκαν και σε όλη τη ζωή τους δούλευαν σκλάβοι σε κάθε σπίτι Οθωμανού. Ο πρώτος Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος Θεόδωρος Βαλλιάνος αναφέρει στις 3 Φεβρουαρίου 1838:² «Δεν υπάρχει οικία εκ των ευκαταστάτων Οθωμανών εις τας πλειότερας πόλεις της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας, ως ενταύθα, Σέρρας, Ντούμπιτσα, Δράμαν, Βέροιαν, Νιάουσαν, Βιτώλια, Λάρισαν και λοιπάς, όπου να μη ευρίσκεται εις ή μια και πλειότεροι αιχμάλωτοι. Τούτο είναι αληθέστατον και παρά πάντων ομολογούμενον. Και, μολονότι το πλείστον αυτών εδέχθη, είτε άκον είτε εκόν, τον ισλαμισμόν και μολονότι διάγουν βίον πολυτελή και αυτάρκη παρά τοις Οθωμανοίς, δεν είναι, όμως, αμφιβολία ότι είναι όλως πρόθυμοι –παρουσιασθείσης της ευκαιρίας– να προστρέξουν εις την πατρικήν θρησκείαν και να ζητήσουν την απελευθέρωσίν των». Ο επόμενος Γ. Πρόξενος Γεώργιος Μίλησης, στις 2 Σεπτεμβρίου 1865, αναφέρει: «Γυνή τις Χριστιανή, αναγκασθείσα να εξομώση, απαυδήσασα από τας κακοπραξίας του Οθωμανού συζύγου της, εδραπέτευσε της συζυγικής οικίας με την πρόθεσιν να επανέλθη εις την πρώτην θρησκείαν της. Η περίστασις εξέφλεξε τον φανατισμόν των Τούρκων. Ο Μουδύρης, φανατικώτατος Τούρκος, συνέλαβε πάντας τους κατοίκους του χωρίου, και αυτόν τον ιερέα, και τους έρριψεν εις τας φυλακάς. Μετήλθε κατ' αυτών βασανιστήρια τοιαύτα τα οποία αναμνησκουν την φρικώδη εποχήν του Γενιτσαρισμού».

Σημειωτέον ότι τότε ίσχυε το περίφημο Τανζιμάτ, νομικό καθεστώς συνταγματικής ισχύος, το οποίο διεκήρυσσε ότι είχαν πλήρη ισότητα δικαιωμάτων όλοι οι υπήκοοι της Αυτοκρατορίας ανεξάρτητα από το φύλο, το γένος και τη θρησκεία τους, όπως αναφέρουν το Χάτι Χουμαγιούν του Γκιουλχανέ το 1839 και το συμπληρωματικό Φιρμάνι του Σουλτάνου το 1856. Έτη φωτός μακριά, όμως, η πραγματικότητα.

Ν. Ι. Μέρτζος

² Οι Έλληνες Πρόξενοι στη Θεσσαλονίκη, Διπλωματικά Έγγραφα 1830-1889, Επιμέλεια Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Ε.Μ.Σ.-Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος, Θεσσαλονίκη 2012.